

Apkopojums. Vides nodokļi Eiropas Savienībā 2024

Avots: LMSP

Lai risinātu vides problēmas, ir nepieciešamas būtiskas izmaiņas pašreizējos ražošanas un patēriņa modeļos. Šīs pārmaiņas var būt saistītas ar ievērojamām ekonomiskām izmaksām. Meklējot instrumentus, kas ar minimālām izmaksām varētu radīt rīcības izmaiņas visās nozarēs, politikas veidotāji pievērš lielāku uzmanību uz tirgu balstītiem instrumentiem. Tāpēc uz tirgu balstīti instrumenti piesārņojuma kontrolei un dabas resursu apsaimniekošanai kļūst par arvien nozīmīgāku vides politikas instrumentu daļu Eiropas Savienībā (ES), un ir liela interese par to izmantošanu un efektivitāti.

Šajā statistikas rokasgrāmatā (apkopojumā) galvenā uzmanība pievērsta ar vidi saistīto nodokļu statistikas izstrādei (ērtības labad tos dēvē vienkārši par vides nodokļiem), jo šī ir joma, kurā pamatdati parasti ir viegli pieejami un salīdzināmi dažādās valstīs.

Šī rokasgrāmata ir Eurostat 2013. gada statistikas rokasgrāmatas par vides nodokļiem atjauninājums, un tajā iekļautas definīcijas un jēdzieni, datu avoti un aplēšu metodes. Vadlīniju pamatā ir saskaņota statistikas sistēma, ko 1997. gadā kopīgi izstrādāja Eurostat, Eiropas Komisijas Vides ģenerāldirektorāts (Vides ģenerāldirektorāts (ĢD ENV) un Nodokļu un muitas savienības ģenerāldirektorāts (ĢD TAXUD), Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO) un Starptautiskā Enerģētikas aģentūra (IEA). Atjauninājumā atspoguļota Eurostat pieredze, kas gūta, vācot datus no dalībvalstīm un Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EBTA) valstīm.

Viens no rokasgrāmatas atjaunināšanas mērķiem ir uzlabot saskaņotību un salīdzināmību attiecībā uz datiem par vides nodokļiem visā Eiropā. Šī rokasgrāmata ir arī pamats Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 6. jūlija Regulas (ES) Nr. 691/2011 par Eiropas vides ekonomiskajiem kontiem un Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 19. novembra Regulas (ES) Nr. 125/2022 īstenošanai. Saskaņā ar šīm regulām Eurostat katru

gadu ir jāiesniedz detalizēti dati par vides nodokļiem. Rokasgrāmatā ir sniegta pakāpeniska procedūra datu par vides nodokļiem apkopošanai un datu nosūtīšanas, apstiprināšanas un izplatīšanas process. Tās mērķis ir atvieglot saskaņotu datu sagatavošanu un ļaut veikt precīzāku datu salīdzināšanu starp valstīm. Rokasgrāmata var kalpot valstu datu sastādītājiem kā apkopošanas rokasgrāmata. Šajā rokasgrāmatā sniegto ieteikumu pilnīga īstenošana palīdzēs nodrošināt, ka dati tiek apkopoti konsekventi visās Eiropas statistikas sistēmas dalībvalstīs. Arī ieinteresētie datu lietotāji var izmantot šo publikāciju kā pamatinformācijas un skaidrojumu avotu. Tā kā rokasgrāmata ir nepārprotami vērsta uz praktisko īstenošanu, tā papildina tādas starptautiskas atsauces kā Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides-ekonomiskās uzskaites centrālā sistēma (SEEA CF 2012).